

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про інвестиційну діяльність

Закон введено в дію з дня опублікування - 19 листопада 1991 року
(згідно з Постановою Верховної Ради України
від 18 вересня 1991 року N 1561-XII)

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України
від 10 грудня 1991 року N 1955-XII,
від 5 березня 1998 року N 185/98-ВР,
від 21 травня 1999 року N 697-XIV,
від 20 грудня 2001 року N 2899-III,
від 4 липня 2002 року N 40-IV

(зміни, передбачені Законом України від 4 липня 2002 року N 40-IV,
набрали чинності з 1 січня 2003 року)

(зміни до цього Закону, внесені Законом України від 4 липня 2002 року N 40-IV,
зупинено на 2003 рік у зв'язку із зупиненням дії пункту 3 розділу VII Закону України
від 4 липня 2002 року N 40-IV згідно із Законом України від 26 грудня 2002 року N 380-IV,
на 2004 рік - згідно із Законом України від 27 листопада 2003 року N 1344-IV,
на 2005 рік - згідно із Законом України від 23 грудня 2004 року N 2285-IV),
від 15 травня 2003 року N 762-IV,
від 20 листопада 2003 року N 1294-IV,
від 3 лютого 2004 року N 1407-IV,
від 25 березня 2005 року N 2505-IV,
від 15 грудня 2005 року N 3201-IV,
від 19 січня 2006 року N 3370-IV,
від 16 травня 2007 року N 1026-V,
від 25 грудня 2008 року N 800-VI,
від 29 червня 2010 року N 2367-VI,
від 9 вересня 2010 року N 2518-VI

Положенням частини першої статті 19 цього Закону дано офіційне тлумачення
Рішенням Конституційного Суду України
від 29 січня 2002 року N 1-рп/2002

Цей Закон визначає загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України.

Він спрямований на забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування народного господарства України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Інвестиції

Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект.

Такими цінностями можуть бути:

кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери;

рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності);

майнові права інтелектуальної власності;

(абзац четвертий частини другої статті 1 у редакції Закону України від 03.02.2004 р. N 1407-IV)

сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих ("ноу-хау");

права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права;

інші цінності.

Інвестиції у відтворення основних фондів і на приріст матеріально-виробничих запасів здійснюються у формі капітальних вкладень.

Стаття 2. Інвестиційна діяльність

1. Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій.

2. Інвестиційна діяльність здійснюється на основі:

інвестування, здійснюваного громадянами, недержавними підприємствами, господарськими асоціаціями, спілками і товариствами, а також громадськими і релігійними організаціями, іншими юридичними особами, заснованими на колективній власності;

державного інвестування, здійснюваного органами влади і управління України, Кримської АРСР, місцевих Рад народних депутатів за рахунок коштів бюджетів, позабюджетних фондів і

позичкових коштів, а також державними підприємствами і установами за рахунок власних і позичкових коштів;

іноземного інвестування, здійснюваного іноземними громадянами, юридичними особами та державами;

спільного інвестування, здійснюваного громадянами та юридичними особами України, іноземних держав.

(частина друга статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.12.91 р. N 1955-ХІІ)

Стаття 3. Інноваційна діяльність

1. Інноваційна діяльність як одна із форм інвестиційної діяльності здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу, що включає:

випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технології;

прогресивні міжгалузеві структурні зрушення;

реалізацію довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат;

фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил;

розробку і впровадження нової, ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального і екологічного становища.

Стаття 4. Об'єкти інвестиційної діяльності

Об'єктами інвестиційної діяльності можуть бути будь-яке майно, в тому числі основні фонди і оборотні кошти в усіх галузях та сферах народного господарства, цінні папери, цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, інші об'єкти власності, а також майнові права.

Забороняється інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України, а також порушує права та інтереси громадян, юридичних осіб і держави, що охороняються законом.

Інвестування та фінансування будівництва об'єктів житлового будівництва з використанням недержавних коштів, залучених від фізичних та юридичних осіб, у тому числі в управління, може здійснюватися виключно через фонди фінансування будівництва, фонди операцій з нерухомістю, інститути спільного інвестування, а також шляхом випуску цільових облігацій, виконання зобов'язань за якими забезпечується одиницею такої нерухомості, відповідно до

законодавства. Інші способи фінансування будівництва таких об'єктів визначаються виключно законами.

(статтю 4 доповнено частиною третьою згідно із Законом України від 15.12.2005 р. N 3201-IV, частина третя статті 4 у редакції Закону України від 29.06.2010 р. N 2367-VI)

Стаття 5. Суб'єкти інвестиційної діяльності

1. Суб'єктами (інвесторами і учасниками) інвестиційної діяльності можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави.

(частина перша статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.12.91 р. N 1955-XII)

Недержавні пенсійні фонди, страховики та фінансові установи - юридичні особи публічного права здійснюють інвестиційну діяльність відповідно до законодавства, що визначає особливості їх діяльності.

(частину першу статті 5 доповнено абзацом другим згідно із Законом України від 29.06.2010 р. N 2367-VI)

2. Інвестори - суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування.

Інвестори можуть виступати в ролі вкладників, кредиторів, покупців, а також виконувати функції будь-якого учасника інвестиційної діяльності.

3. Учасниками інвестиційної діяльності можуть бути громадяни та юридичні особи України, інших держав, які забезпечують реалізацію інвестицій як виконавці замовлень або на підставі доручення інвестора.

Стаття 6. Законодавство про інвестиційну діяльність

Відносини, що виникають при здійсненні інвестиційної діяльності на Україні, регулюються цим Законом, іншими законодавчими актами України.

Інвестиційна діяльність суб'єктів України за її межами регулюється законодавством іноземної держави, на території якої ця діяльність здійснюється, відповідними договорами України, а також спеціальним законодавством України.

Особливості здійснення інвестиційної діяльності на території України суб'єктами інвестиційної діяльності, розташованими за межами України, а також цих суб'єктів і суб'єктів України в зонах вільного підприємництва на Україні визначаються спеціальним законодавством України.

(стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.12.91 р. N 1955-XII)

II. ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 7. Права суб'єктів інвестиційної діяльності

1. Всі суб'єкти інвестиційної діяльності незалежно від форм власності та господарювання мають рівні права щодо здійснення інвестиційної діяльності, якщо інше не передбачено законодавчими актами України.

Розміщення інвестицій у будь-яких об'єктах, крім тих, інвестування в які заборонено або обмежено цим Законом, іншими актами законодавства України, визнається невід'ємним правом інвестора і охороняється законом.

2. Інвестор самостійно визначає цілі, напрями, види й обсяги інвестицій, залучає для їх реалізації на договірній основі будь-яких учасників інвестиційної діяльності, у тому числі шляхом організації конкурсів і торгів.

3. За рішенням інвестора права володіння, користування і розпорядження інвестиціями, а також результатами їх здійснення можуть бути передані іншим громадянам та юридичним особам у порядку, встановленому законом. Взаємовідносини при такій передачі прав регулюються ними самостійно на основі договорів.

4. Для інвестування можуть бути залучені фінансові кошти у вигляді кредитів, випуску в установленому законодавством порядку цінних паперів і позик.

Майно інвестора може бути використано ним для забезпечення його зобов'язань. У заставу приймається тільки таке майно, яке перебуває у власності позичальника або належить йому на праві повного господарського відання, якщо інше не передбачено законодавчими актами України. Заставлене майно при порушенні заставних зобов'язань може бути реалізовано відповідно до чинного законодавства.

5. Інвестор має право володіти, користуватися і розпоряджатися об'єктами та результатами інвестицій, включаючи реінвестиції та торговельні операції на території України, відповідно до законодавчих актів України.

Для державних підприємств, що виступають інвесторами за межами України та яким відкрито іпотечний кредит, встановлюється гарантія по цих інвестиціях з боку держави.

(частина п'ята статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.12.91 р. N 1955-XII)

6. Інвестор має право на придбання необхідного йому майна у громадян і юридичних осіб безпосередньо або через посередників за цінами і на умовах, що визначаються за домовленістю сторін, якщо це не суперечить законодавству України, без обмеження за обсягом і номенклатурою.

Стаття 8. Обов'язки суб'єктів інвестиційної діяльності

1. Інвестор у випадках і порядку, встановлених законодавством України, зобов'язаний:

подати фінансовим органам декларацію про обсяги і джерела здійснюваних ним інвестицій;
одержати необхідний дозвіл або узгодження відповідних державних органів та спеціальних служб на капітальне будівництво;

одержати позитивний комплексний висновок державної експертизи щодо додержання в інвестиційних програмах та проектах будівництва діючих нормативів з питань санітарного і епідемічного благополуччя населення, екології, охорони праці, енергозбереження, пожежної безпеки, міцності, надійності та необхідної довговічності будинків і споруд, а також архітектурних вимог, за винятком об'єктів цивільного та виробничого призначення, для затвердження проектів будівництва яких комплексний висновок державної експертизи не є обов'язковим. Перелік об'єктів, для затвердження проектів будівництва яких комплексний висновок державної експертизи не є обов'язковим, затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері будівництва та архітектури.

(абзац четвертий частини першої статті 8 в редакції Закону України від 05.03.98 р. N 185/98-ВР, із змінами, внесеними згідно із Законами України від 16.05.2007 р. N 1026-V, від 25.12.2008 р. N 800-VI)

2. Суб'єкти інвестиційної діяльності зобов'язані:

додержувати державних норм і стандартів, порядок встановлення яких визначається законодавством України;

виконувати вимоги державних органів і посадових осіб, що пред'являються в межах їх компетенції;

подавати в установленому порядку бухгалтерську і статистичну звітність;

не допускати недобросовісної конкуренції і виконувати вимоги законодавства про захист економічної конкуренції;

(абзац п'ятий частини другої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 20.11.2003 р. N 1294-IV)

(частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.12.91 р. N 1955-XII)

сплачувати податки, збори (обов'язкові платежі) в розмірах та у порядку, визначених законами України.

(частину другу статті 8 доповнено абзацом шостим згідно із Законом України від 20.12.2001 р. N 2899-III)

3. Для проведення господарської діяльності, яка підлягає ліцензуванню, учасники інвестиційної діяльності повинні одержати відповідну ліцензію, що видається в порядку, встановленому законодавством.

(частина третя статті 8 у редакції
Закону України від 19.01.2006 р. N 3370-IV)

Стаття 9. Відносини між суб'єктами інвестиційної діяльності

Основним правовим документом, який регулює взаємовідносини між суб'єктами інвестиційної діяльності, є договір (угода).

Укладання договорів, вибір партнерів, визначення зобов'язань, будь-яких інших умов господарських взаємовідносин, що не суперечать законодавству України, є виключною компетенцією суб'єктів інвестиційної діяльності.

Інвестування та фінансування однієї квартири в об'єкті будівництва кількома інвесторами можливе виключно за умови укладення між ними договору в письмовій формі, в якому визначаються частка кожного інвестора та порядок внесення ним відповідної інвестиції.

(статтю 9 доповнено новою частиною третьою
згідно із Законом України від 29.06.2010 р. N 2367-VI,
у зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою)

Втручання державних органів та посадових осіб у реалізацію договірних відносин між суб'єктами інвестиційної діяльності зверх своєї компетенції не допускається.

Стаття 10. Джерела фінансування інвестиційної діяльності

1. Інвестиційна діяльність може здійснюватись за рахунок:

власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо);

позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);

залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);

бюджетних інвестиційних асигнувань;

безоплатних та благодійних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян.

ІІІ. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 11. Цілі державного регулювання інвестиційної діяльності

Державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики. Воно визначається показниками економічного і соціального розвитку України, республіканськими і регіональними програмами розвитку народного господарства, республіканським і місцевими бюджетами, передбачуваними в них обсягами державного фінансування інвестиційної діяльності.

При цьому створюються пільгові умови інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямках, насамперед соціальній сфері, технічному і технологічному вдосконаленні виробництва, створенні нових робочих місць для громадян, які потребують соціального захисту, впровадженні відкриттів і винаходів, в агропромисловому комплексі, в реалізації програм ліквідації наслідків Чорнобильської аварії, у виробництві будівельних матеріалів, в галузі освіти, культури, охорони культурної спадщини, охорони навколишнього середовища і здоров'я.

(частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 04.07.2002 р. N 40-IV)

(зміни до частини другої статті 11, внесені Законом України від 4 липня 2002 року N 40-IV, зупинено на 2003 рік у зв'язку із зупиненням дії пункту 3 розділу VII Закону України від 4 липня 2002 року N 40-IV згідно із Законом України від 26.12.2002 р. N 380-IV, на 2004 рік - згідно із Законом України від 27.11.2003 р. N 1344-IV, на 2005 рік - згідно із Законом України від 23.12.2004 р. N 2285-IV)

(зміни до частини другої статті 11, внесені Законом України від 4 липня 2002 року N 40-IV, виключено у зв'язку з виключенням пункту 3 розділу VII Закону України від 4 липня 2002 року N 40-IV згідно із Законом України від 25.03.2005 р. N 2505-IV)

(частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 09.09.2010 р. N 2518-VI)

Стаття 12. Форми державного регулювання інвестиційної діяльності

1. Державне регулювання інвестиційної діяльності включає управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності і контроль за її здійсненням усіма інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності.
2. Управління державними інвестиціями здійснюється республіканськими і місцевими органами державної влади й управління та включає планування, визначення умов і виконання конкретних дій по інвестуванню бюджетних і позабюджетних коштів.

3. Регулювання умов інвестиційної діяльності здійснюється шляхом:

абзац другий частини третьої статті 12 виключено

(згідно із Законом України
від 20.12.2001 р. N 2899-III)

абзац третій частини третьої статті 12 виключено

(згідно із Законом України
від 20.12.2001 р. N 2899-III)

подання фінансової допомоги у вигляді дотацій, субсидій, субвенцій, бюджетних позик на розвиток окремих регіонів, галузей, виробництв;

державних норм та стандартів;

заходів щодо розвитку та захисту економічної конкуренції;

(абзац шостий частини третьої статті 12 у редакції
Закону України від 20.11.2003 р. N 1294-IV)

роздержавлення і приватизації власності;

визначення умов користування землею, водою та іншими природними ресурсами;

політики ціноутворення;

проведення державної експертизи інвестиційних програм та проектів будівництва;

(абзац десятий частини третьої статті 12 в редакції
Закону України від 05.03.98 р. N 185/98-ВР)

інших заходів.

Стаття 13. Порядок прийняття рішень щодо республіканських державних інвестицій

1. Рішення щодо республіканських державних інвестицій приймаються на основі прогнозів економічного і соціального розвитку республіки, схем розвитку і розміщення продуктивних сил, цільових науково-технічних і комплексних програм та техніко-економічних обґрунтувань, що визначають доцільність цих інвестицій.

2. Проекти цільових комплексних республіканських програм розробляються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України з участю заінтересованих державних органів і

громадських організацій, і подаються Кабінетом Міністрів України на затвердження Верховній Раді України у складі Основних напрямів економічного і соціального розвитку республіки.

3. Верховна Рада України затверджує у складі Основних напрямів економічного і соціального розвитку республіки обсяги державних інвестицій, здійснюваних за рахунок коштів республіканського бюджету.

Стаття 14. Порядок розміщення державного замовлення на виконання робіт у капітальному будівництві

1. Однією із форм реалізації республіканських державних інвестицій є республіканське державне замовлення на виконання робіт у капітальному будівництві.

2. Державне замовлення розміщується, як правило, на конкурсній основі з урахуванням економічної вигідності цих замовлень для підприємств та організацій.

3. Прийняття в експлуатацію об'єктів республіканського державного замовлення провадиться в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 15. Державна експертиза інвестицій

1. Обов'язковій державній експертизі у повному обсязі підлягають інвестиційні програми та проекти будівництва, що здійснюються із залученням коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, а також коштів державних підприємств, установ та організацій, за винятком об'єктів цивільного та виробничого призначення, для затвердження проектів будівництва яких комплексний висновок державної експертизи не є обов'язковим. Інвестиційні програми та проекти будівництва, що здійснюються за рахунок інших джерел фінансування, підлягають експертизі згідно з частиною першою статті 8 цього Закону.

(абзац перший частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.05.2007 р. N 1026-V)

Державна експертиза інвестиційних програм і проектів будівництва проводиться на засадах організаційної єдності у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади з питань будівництва та архітектури.

(абзац другий частини першої статті 15 у редакції Законів України від 16.05.2007 р. N 1026-V, від 25.12.2008 р. N 800-VI, від 29.06.2010 р. N 2367-VI)

(частина перша статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 10.12.91 р. N 1955-XII, від 05.03.98 р. N 185/98-ВР)

2. У разі необхідності експертиза окремих інвестиційних проектів і програм може здійснюватись експертними комісіями, створюваними Верховною Радою України.

Стаття 16. Регулювання інвестиційної діяльності Верховною Радою Кримської АРСР та місцевими Радами народних депутатів

Верховна Рада Кримської АРСР та місцеві Ради народних депутатів у межах своїх повноважень здійснюють регулювання інвестиційної діяльності на своїй території, в тому числі шляхом погодження питань про створення виробничих і соціальних об'єктів, використання природних ресурсів суб'єктами інвестиційної діяльності.

(стаття 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.12.91 р. N 1955-XII)

Стаття 17. Ціноутворення в інвестиційній діяльності

Вартість продукції, робіт і послуг у процесі інвестиційної діяльності визначається за вільними цінами і тарифами, в тому числі за підсумками конкурсів (торгів), а у випадках, передбачених законодавчими актами, за державними фіксованими та регульованими цінами і тарифами.

Вартість будівництва визначається з використанням державних кошторисних норм, які є обов'язковими при здійсненні будівництва об'єктів із залученням коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, а також коштів державних підприємств, установ та організацій.

(частина друга статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 05.03.98 р. N 185/98-ВР)

IV. ГАРАНТІЇ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ЗАХИСТ ІНВЕСТИЦІЙ

Стаття 18. Гарантії прав суб'єктів інвестиційної діяльності

1. Держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів.

Умови договорів, укладених між суб'єктами інвестиційної діяльності, зберігають свою чинність на весь строк дії цих договорів і у випадках, коли після їх укладення законодавством (крім податкового, митного та валютного законодавства, а також законодавства з питань ліцензування певних видів господарської діяльності) встановлено умови, що погіршують становище суб'єктів або обмежують їх права, якщо вони не дійшли згоди про зміну умов договору.

(абзац другий частини першої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 20.12.2001 р. N 2899-III)

2. Державні органи та їх посадові особи не мають права втручатися в діяльність суб'єктів інвестиційної діяльності, крім випадків, коли таке втручання допускається чинним законодавством і здійснюється в межах компетенції цих органів та посадових осіб.

Ніхто не має права обмежувати права інвесторів у виборі об'єктів інвестування, за винятком випадків, передбачених цим Законом.

У разі прийняття державними або іншими органами актів, що порушують права інвесторів і учасників інвестиційної діяльності, збитки, завдані суб'єктам інвестиційної діяльності, підлягають відшкодуванню у повному обсязі цими органами. Спори про відшкодування збитків розв'язуються судом.

(абзац третій частини другої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.05.2003 р. N 762-IV)

Стаття 19. Захист інвестицій

1. Захист інвестицій - це комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій.

Держава гарантує захист інвестицій незалежно від форм власності, а також іноземних інвестицій. Захист інвестицій забезпечується законодавством України, а також міжнародними договорами України. Інвесторам, у тому числі іноземним, забезпечується рівноправний режим, що виключає застосування заходів дискримінаційного характеру, які могли б перешкодити управлінню інвестиціями, їх використанню та ліквідації, а також передбачаються умови і порядок вивозу вкладених цінностей і результатів інвестицій.

З метою забезпечення сприятливого та стабільного інвестиційного режиму держава встановлює державні гарантії захисту інвестицій.

Державні гарантії захисту інвестицій - це система правових норм, які спрямовані на захист інвестицій та не стосуються питань фінансово-господарської діяльності учасників інвестиційної діяльності та сплати ними податків, зборів (обов'язкових платежів). Державні гарантії захисту інвестицій не можуть бути скасовані або звужені стосовно інвестицій, здійснених у період дії цих гарантій.

(абзац четвертий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 20.12.2001 р. N 2899-III)

(частина перша статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 10.12.91 р. N 1955-XII, частина перша статті 19 у редакції Закону України від 21.05.99 р. N 697-XIV)

(положенням частини першої статті 19 дано офіційне тлумачення Рішенням Конституційного Суду України від 29.01.2002 р. N 1-рп/2002)

2. Інвестиції не можуть бути безоплатно націоналізовані, реквізовані або до них не можуть бути застосовані заходи, тотожні за наслідками. Такі заходи можуть застосовуватися лише на основі законодавчих актів України з відшкодуванням інвестору в повному обсязі збитків, заподіяних у зв'язку з припиненням інвестиційної діяльності. Порядок відшкодування збитків інвестору визначається в зазначених актах.

Внесені або придбані інвесторами цільові банківські вклади, акції та інші цінні папери, платежі за набуте майно або за орендні права у разі вилучення відповідно до законодавчих актів України відшкодовуються інвесторам, за винятком сум, що виявилися використаними або втраченими в результаті дій самих інвесторів або вчинених за їх участю.

3. Спори, що виникають в результаті здійснення інвестиційної діяльності, розглядаються відповідно судом або третейським судом.

(частина третя статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 15.05.2003 р. N 762-IV)

4. Інвестиції можуть, а у випадках, передбачених законодавством, мають бути застраховані.

Стаття 20. Відповідальність суб'єктів інвестиційної діяльності

При недодержанні договірних зобов'язань суб'єкти інвестиційної діяльності несуть майнову та іншу відповідальність, передбачену законодавством України і укладеними договорами.

Сплата штрафів і неустойок за порушення умов договорів, а також відшкодування завданих збитків не звільняють винну сторону від виконання зобов'язань, якщо інше не передбачено законом або договором.

Стаття 21. Умови припинення інвестиційної діяльності

Зупинення або припинення інвестиційної діяльності провадиться за рішенням:

інвесторів, при цьому інвестори відшкодовують збитки учасникам інвестиційної діяльності;

правомочного державного органу.

Рішення державного органу про зупинення або припинення інвестиційної діяльності може бути прийнято з таких причин:

якщо її продовження може призвести до порушення встановлених законодавством санітарно-гігієнічних, архітектурних, екологічних та інших норм, прав та інтересів громадян, юридичних осіб і держави, що охороняються законом;

оголошення в установленому законом порядку інвестора банкрутом внаслідок неплатоспроможності;

стихійного лиха;

запровадження надзвичайного стану.

Стаття 22. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором України встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві про інвестиційну діяльність України, то застосовуються правила міжнародного договору.

**Голова Верховної Ради
України
м. Київ
18 вересня 1991 року
N 1560-ХІІ**

Л. КРАВЧУК